

Internetconsultatie *Aanscherping van het recht op dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen*

Inhoudelijke toelichting

Naam van de regeling:

Aanscherping van het recht op dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen

Doel van de regeling

Recht op kinderbijslag

Wie in Nederland kinderen jonger dan achttien jaar verzorgt en onderhoudt, heeft in principe recht op kinderbijslag. De overheid komt verzorgers van kinderen daarmee in de kosten financieel tegemoet. Als het kind niet bij de ouder woont moet de financiële bijdrage in het onderhoud worden aangetoond.

In bijzondere situaties is dubbele kinderbijslag mogelijk. Ouders komen daarvoor in aanmerking als het kind om bepaalde redenen uitwonend is terwijl de ouders wel een aanzienlijk deel in de onderhoudskosten bijdragen.

Voor kinderen onder de 16 jaar geldt voor de dubbele kinderbijslag de eis dat het kind: **a)** uitwonend is in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding; **b)** uitwonend is vanwege ziekte of een handicap.

Bij 16- en 17 jarigen is het recht op dubbele kinderbijslag niet afhankelijk gesteld van de reden van het uitwonend zijn.

Aanscherping recht op dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen

Wat betreft het *recht op dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen* (=a) vindt het kabinet dat de huidige Kinderbijslagwet aangescherpt moet worden.

In de huidige wet is bepaald dat als het kind door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding niet thuis woont, recht bestaat op dubbele kinderbijslag. Omdat in de huidige wet de vereiste van noodzakelijkheid niet nader is ingevuld, is het in de praktijk echter moeilijk om dit goed te toetsen. Het kabinet wil dat veranderen, en regelen dat de noodzakelijkheid van het uitwonend zijn om onderwijsredenen, voortaan wel goed en objectief kan worden beoordeeld. Met andere woorden: het kind kan de opleiding alleen volgen als het niet meer thuis woont.

De nieuwe regels zijn deel van het wetsvoorstel Wet hervorming kindregelingen, dat bij de Tweede Kamer in behandeling is. Dat wetsvoorstel wordt uitgewerkt in enkele meer praktische regelingen. Die praktische uitwerking is het, waar deze consultatie over gaat. De consultatie gaat dus niet over het wetsvoorstel *Aanscherping recht op dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen* als zodanig.

Om ervoor te zorgen dat dubbele kinderbijslag-om-onderwijsredenen *alleen in de bedoelde situaties* aan de orde is, wil het kabinet de noodzakelijkheid van het uitwonend zijn scherper formuleren. De bedoeling is dat dubbele kinderbijslag-om-onderwijsredenen alleen kan worden aangevraagd als:

- a) De ouders een bepaald beroep hebben.
- b) De ouders in een bepaald deel van Nederland wonen

- c) Het kind uitwonend is omdat het een opleiding volgt die maar op weinig instellingen wordt aangeboden, en er binnen een straal van 25 kilometer geen locatie is waar de betreffende opleiding wordt aangeboden.
- d) De ouders in het buitenland wonen en werkzaamheden verrichten in het algemeen belang of dat het om verzekerde ouders gaat die wonen op Aruba, Curaçao, St. Maarten, Bonaire, St. Eustatius en Saba.

Ad a) Ouders met een bepaald beroep

Ouders met de beroepen: binnenschipper, kermisexploitant en circusartiest – kunnen voor dubbele kinderbijslag in aanmerking komen. Als de ouders beiden een trekkend of varend bestaan leiden, is het voor het kind niet mogelijk om dagelijks naar school te gaan. Het ligt dan voor de hand dat het kind niet bij de ouders woont.

In dat geval worden geen eisen gesteld aan het soort onderwijs of de afstand tussen thuis en school.

Het is denkbaar dat er naast de drie genoemde beroepen nog andere beroepen zijn die een rondtrekkend of – varend bestaan met zich meebrengen waardoor het voor een kind ondoenlijk is om dagelijks naar school te gaan. Beroepen waar wij nog niet aan gedacht hebben, maar misschien bij u wel bekend zijn. Het kan zijn dat wij die beroepen dan moeten toevoegen aan het rijtje 'beroepen die in principe recht geven op dubbele kinderbijslag'.

Ad b) Ouders die in een bepaald deel van Nederland wonen

Als ouder en kind wonen in een gebied waar niet alle leerjaren en/of niveaus van het voortgezet onderwijs of geen beroepsopleiding worden aangeboden, waardoor het kind dit onderwijs niet kan volgen, dan komt men in aanmerking voor dubbele kinderbijslag. Dit is het geval bij de volgende Waddeneilanden, respectievelijk de gemeenten: Ameland, Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog.

Doorslaggevende reden voor de aanwijzing van een dergelijk geïsoleerd gebied is dat van de leerlingen niet verwacht kan worden dat zij dagelijks heen en weer reizen tussen het voortgezet onderwijs of de beroepsopleiding en de plaats waar zij wonen. Dit is omdat het onmogelijk is of omdat de schooltijd en de reistijd samen meer dan 12 uur per dag in beslag neemt.

Het is denkbaar dat er naast de zojuist genoemde gebieden nog andere gebieden zijn waar het voor een kind niet mogelijk is om vanuit huis dagelijks naar school te gaan. Die gebieden zouden dan toegevoegd kunnen worden aan het bovengenoemde rijtje.

Ad c) Het kind volgt een opleiding die op weinig plaatsen wordt aangeboden

Dat er om redenen van onderwijs soms *geen* noodzaak bestaat om uitwonend te zijn is direct duidelijk als we een opleiding in gedachten nemen die overal in het land in voldoende mate door instellingen wordt aangeboden. De noodzaak om (uitwonend te zijn) is er mogelijk wel, als het gaat om *een opleiding die op relatief weinig plaatsen wordt aangeboden*. In de meeste gevallen gaat het dan om beroepsopleidingen (primair en voortgezet onderwijs zijn meestal in de nabijheid van de woonomgeving van het kind te vinden).

De vraag is nu van welke opleidingen gezegd kan worden dat ze op relatief weinig plaatsen worden aangeboden. Wat verstaan we onder : 'relatief weinig'?

In de nieuwe regeling wordt voorgesteld om een opleiding die aan minder dan 10 instellingen in Nederland wordt aangeboden te beschouwen als 'relatief weinig aangeboden', en op te nemen in *de lijst met relatief weinig aangeboden beroepsopleidingen*. Het gaat daarbij om specifieke beroepsopleidingen die bijvoorbeeld slechts op enkele Regionale Opleidingscentra, Agrarische Opleidingscentra of vakinstellingen gegeven worden.

Het is de bedoeling de lijst relatief weinig aangeboden opleidingen ieder jaar in maart te publiceren. Op die manier kunnen ouders er bij de schoolkeuze rekening mee houden.

De *lijst met relatief weinig aangeboden beroepsopleidingen* (MBO) is in een bijlage bijgevoegd (bijlage 1).

Daarnaast gaat het om de scholen voor het voortgezet onderwijs met een licentie op basis van de Regeling verstrekking DAMU-licentie VO. Leerlingen die een reëel perspectief hebben op een doorstroom naar een **dansvak- of muziekvakopleiding** kunnen daar een programma volgen dat gericht is op integratie van regulier en kunstonderwijs. Van de opleidingen waar het hier om gaat, is een aparte lijst gemaakt, die hier is bijgevoegd (bijlage 2).

Ook tot de groep relatief weinig aangeboden beroepsopleidingen behoren de scholen die een zogenaamde Loot-licentie hebben verkregen op basis van de Beleidsregel verstrekking Loot-licentie VO. Op grond van deze licentie kan de school een leerling die wordt beschouwd als (aankomend) **topsporter** een aangepast onderwijsprogramma bieden. Ook deze opleidingen staan in een aparte lijst, en ook die hier is bijgevoegd (bijlage 3).

Om de noodzakelijkheid van het uitwonend zijn aan te kunnen nemen moet, in de tweede plaats, de gekozen opleiding of school (die op de lijst staat), zich op *meer dan 25 kilometer afstand* bevinden van het adres waar het kind voordien als eigen kind deel uitmaakte van een huishouden. Hierbij geldt dat wanneer er op de eerdergenoemde lijst relatief weinig aangeboden opleidingen een overeenkomstige opleiding of school binnen een afstand van 25 kilometer voorkomt, er geen recht op dubbele kinderbijslag bestaat. De noodzaak voor het niet thuis wonen van het kind is dan immers niet aanwezig.

Voor alle duidelijkheid moet nog opgemerkt worden dat het bij de opleidingen waar we hier over spreken, in alle gevallen gaat om *door de overheid bekostigde* opleidingen, en niet om private opleidingen.

Doelgroepen die door de regeling worden geraakt

Huishoudens met kinderen onder de 16 jaar die niet meer onder de nieuwe regels vallen kunnen de dubbele kinderbijslag vanaf 1 oktober 2015 verliezen. Zij krijgen nog wel enkele kinderbijslag. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen op een mbo-opleiding die niet op de lijst staat, kinderen die voortgezet onderwijs volgen (met uitzondering van onder andere schipperskinderen, kinderen op de genoemde Waddeneilanden en kinderen die een kunstopleiding volgen of een potentiële topsporter zijn) en kinderen van 16 en 17 jaar die uitwonend zijn om een andere reden dan onderwijs of handicap.

Nieuwe gevallen moeten per 1 januari 2015 aan de nieuwe regels voldoen. Dat is de beoogde datum van inwerkingtreding van het voorgestelde artikel 7, zesde lid, AKW (dat artikel is in bijlage 4 bijgevoegd)

De regels gaan ook gelden voor 16- en 17 jarigen.

Degenen van hen die op 1 januari 2014 aan de oude regels voldoen, behouden het recht op dubbele kinderbijslag volgens de voorwaarden van de oude wet.

Verwachte effecten van de regeling

Als gevolg van het aanscherpen van het recht op dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen zullen structureel ongeveer 750 ouders minder dan nu dubbele kinderbijslag voor hun kinderen ontvangen. Zij blijven recht houden op enkelvoudige kinderbijslag.

Bijgevoegde bijlagen

Bijlage 1

Een lijst van relatief weinig – minder dan 10 instellingen in Nederland - aangeboden (MBO)beroepsopleidingen.

Bijlage 2

Een lijst van de scholen voor het voortgezet onderwijs met een licentie op basis van de Regeling verstrekking DAMU-licentie VO (voor kinderen met een groot talent voor dans of muziek).

Bijlage 3

Een lijst van scholen die een zogenaamde Loot-licentie hebben verkregen op basis van de Beleidsregel verstrekking Loot-licentie VO (voor kinderen met een groot talent voor sport).

Bijlage 4

De hier relevante nieuwe tekst van het wetsartikel. (de consultatie richt zich, zoals gezegd, niet op dit wetsvoorstel als zodanig, maar alleen op de praktische uitwerking ervan).